

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 500, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
PRORAČUNA HERCEGOVAČKO- NERETVANSKE
ŽUPANIJE/KANTONA
ZA 2008. GODINU**

Broj: 35/09

Sarajevo, listopad 2009. godine

**PREDSJEDNIKU SKUPŠTINE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
PREMIJERU VLADE HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE
MINISTRU FINACIJA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

NEOVISNO REVIZIJSKO MIŠLJENJE

Osnova za reviziju

Izvršili smo reviziju finansijskih izvješća Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2008. godinu (bilancu stanja na dan 31. prosinca 2008. godine i odgovarajućeg računa prihoda i rashoda, izvješća o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan), te reviziju usklađenosti poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima i pregleda značajnih računovodstvenih politika i drugih napomena uz finansijska izvješća.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima u Federaciji o računovodstvu i finansijskom obavještavanju u javnom sektoru. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale uslijed korupcije i prevare, odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvene procjene koje su razumne u danim okolnostima. Rukovodstvo je također odgovorno za usklađenost poslovanja Vlade sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvješćima temeljem provedene revizije. Reviziju smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06), INTOSAI revizijskim standardima i Međunarodnim standardima revizije. Ovi standardi nalažu da radimo sukladno etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, te da je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Revizija uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o usklađenosti poslovanja i o iznosima i objelodanjivanjima danim u finansijskim izvješćima. Izbor postupka je utemeljen na revizijskim prosuđivanju, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvješćima. Prilikom procjene rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, u cilju osmišljavanja revizorskih postupaka koji su odgovarajući u danim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja odvojenog mišljenja o efektivnosti internih kontrola. Revizija također uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i značajnih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opće prezentacije finansijskih izvješća

Smatramo da su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju temelj za naše revizijsko mišljenje

Kvalifikacija:

- 1. Ne provođenje blagovremenog postupka izbora najpovoljnijeg ponuđača i ne zaključivanje ugovora sa dobavljačima, a vezano za nabavu materijala i usluga sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama BiH. Nisu dosljedno primijenjene odredbe Zakona o javnim nabavama BiH kod nabave stalnih sredstava u djelu sačinjavanja plana nabave, provođenja odabira najpovoljnijeg dobavljača za sve nabave, primjene odgovarajuće vrste postupka, osiguranja zadovoljavajuće konkurentnosti i dostavljanja izvješća Agenciji za javne nabave o dodijeljenim ugovorima. (točka 4.7. Izvješća);**

2. Nisu poduzete adekvatne aktivnosti kako bi se namjenska sredstva Transfer instituciji za upravljanje šumama planirana u iznosu 5.746.260 KM i Transfer sredstava za zaštitu i spašavanje planirana u iznosu 1.750.000 KM realizirali za namjene kako je to definirano Zakonom o šumama i Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća, niti su donijeti programi utroška sredstava kako je to Zakonom o izvršenju proračuna za 2008. godinu predviđeno. (točka 4.6. Izvješća);

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za efekte koje na finansijska izvješća mogu imati stavke navedene u prethodnom pasusu, finansijska izvješća Proračuna Hercegovačko-neretvanske županije-kantona, po svim bitnim pitanjima prikazuju istinito i objektivno stanje imovine i obveza na dan 31.12.2008. godine, rezultate poslovanja i izvršenja proračuna, za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja tj. Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o finansijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Finansijsko poslovanje Proračuna Hercegovačko-neretvanske županije-kantona tijekom 2008. godine, osim za napomene navedene u točkama 1 -- 2 u prethodnog pasusa, je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

Sarajevo, 13.10.2009. godine

Zamjenik generalnog revizora

Generalni revizor

Branko Kolobarić, dipl. oec

Dr. sc. Ibrahim Okanović, dipl. oec.

SADRŽAJ

1.	UVOD	1
2.	PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE.....	1
3.	REZIME DATIH PREPORUKA.....	2
4.	NALAZI I PREPORUKE	3
4.1	Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja	3
4.2	Sustav internih kontrola	4
4.3	Izrada i donošenje Proračun Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2008. godinu	6
4.4	Prihodi i primici Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2008. godinu	6
4.5	Tekući rashodi	7
4.5.1	Bruto plaće i naknade	8
4.5.2	Naknade troškova uposlenih	9
4.5.3	Izdaci za materijal i usluge.....	9
4.6	Tekući transferi	11
4.7	Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH.....	13
4.8	Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2008. godine	14
4.9	Financijski rezultat	15
4.10	Obveze	16
4.11	Namjenska sredstva	16
4.12	Ostali nalazi	17
5.	KOMENTAR	17

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA PRORAČUNA HERCEGOVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE/KANTONA za 2008. godinu

1. UVOD

Hercegovačko-neretvanska Županija/Kanton (u daljnjem tekstu: HNŽ/K) je federalna jedinica Federacije Bosne i Hercegovine, čije su nadležnosti definirane Ustavom Federacije BiH i Ustavom Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona.

Zakonodavno tijelo vlasti u HNŽ/K je Skupština, dok izvršnu vlast predstavlja Vlada, koju čine Predsjednik i ministri 12 ministarstava. Vlada radi i odlučuje na sjednicama, kako je to definirano Poslovnikom o radu Vlade. U ostvarivanju svojih nadležnosti utvrđenih Ustavom, Vlada donosi uredbe, odluke, rješenja i zaključke.

Funkciju županijske uprave vrše ministarstva, uprave i upravne organizacije sukladno Zakonu o županijskim ministarstvima i drugim tijelima županijske uprave, kojim se određuje njihov djelokrug i druga pitanja važna za njihovo organiziranje i funkcioniranje.

Sredstva za rad županijskih organa uprave, kojima je povjereno izvršavanje županijske politike i županijskih propisa, utvrđuju se Proračunom HNŽ/K, koji sukladno Ustavu Hercegovačko-neretvanske HNŽ/K usvaja Skupština HNŽ/K, na prijedlog Vlade HNŽ/K. Županijsko ministarstvo financija (u daljem tekstu Ministarstvo financija), sukladno naprijed navedenim zakonskim propisima, opslužuje Proračun HNŽ/K u dijelu izrade, izvršenja i nadzora nad uporabom proračunskih sredstava.

Korisnici Proračuna HNŽ/K su odgovorni za naplatu i ubiranje prihoda iz svoje nadležnosti, kao i za korištenje proračunskih sredstava za namjene i do visine utvrđene u Posebnom djelu Proračuna.

Prosječan broj uposlenih kod korisnika Proračuna HNŽ/K u 2007. godini je bio 4.917, koliko je i planirano Rebalansom Proračuna HNŽ/K za 2008. godinu. Struktura broja uposlenih za 2008. godinu prema podacima isplaćene plaće za 12. mjesec je bila slijedeća: djelatnici osnovnih škola 2.046, srednjih škola 1.000, Ministarstva unutarnjih poslova 1.197, pravosudnih tijela 303 i djelatnici ostalih organa uprave 409.

Sjedište Vlade županije je u Mostaru, Stjepana Radića 3.

2. PREDMET, CILJ I OBIM REVIZIJE

Predmet revizije su konsolidirana financijska izvješća HNŽ/K za 2008. godinu i usklađenost poslovanja ministarstava i drugih proračunskih korisnika sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

Cilj revizije financijskih izvješća je omogućavanje revizoru izražavanje mišljenja o financijskim izvješćima koji su predmet revizije, tj. da li financijska izvješća, u materijalno značajnom smislu, objektivno i istinito prikazuju financijsko i materijalno stanje HNŽ/K na dan 31.12.2008. godine, izvršenje Proračuna za godinu koja se završava na taj dan, da li je poslovanje usklađeno sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima, da li je trošenje javnih sredstava namjensko, te da li su financijska izvješća sačinjena sukladno posebnim propisima o računovodstvu i financijskom izvješćivanju u javnom sektoru. Cilj revizije je postizanje transparentnosti u radu, kao i javna odgovornost menadžmenta za zakonitost rada, uspješno i efikasno obavljanje postavljenih ciljeva.

Revizija je obavljena sukladno internim planskim dokumentima revizije, u razdoblju srpanj - rujan 2009. godine.

S obzirom da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu internih kontrola, postoji mogućnost da pojedine materijalno značajne greške ostanu neotkrivene.

Revizijom se također, uključuje davanje preporuka za dalji rad, sa posebnim naglaskom na što efikasniju i ekonomičniju zaštitu imovine i trošenje sredstava.

3. REZIME DATIH PREPORUKA

Izvršenom revizijom Proračuna HNŽ/K za 2008. godinu konstatiran je određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih daju se sljedeće preporuke:

Prilikom nabave stalnih sredstava osigurati dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama u BiH u dijelu donošenja plana nabave, primjene odgovarajućeg postupka nabave, osiguranja zadovoljavajuće konkurentnosti, sačinjavanja tenderske dokumentacije, poštivanje rokova za zaključenje ugovora, kao i podnošenja izvješća Agenciji za javne nabave o dodijeljenim ugovorima.

Osigurati blagovremeno provođenje postupka odabira najpovoljnijih ponuđača, kao i zaključivanje ugovora za nabavu materijala i usluga sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH.

Potrebno je preispitati ne potpisivanje ugovora sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o prijenosu prava gospodarenja šumama i šumskim zemljište. Stvoriti pretpostavke da utemeljeno društvo za gospodarenje šumama može i obavljati poslove predviđene Zakonom o šumama.

Potrebno je da Skupština HNŽ/K usvoji Program zaštite i spašavanja i Vlada HNŽ/K usvoji Plan zaštite i spašavanje, čime bi se stvorile pretpostavke da prikupljena namjenska sredstva i utroše za namjene kako je to definirano Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Transfer za razvoj turizma i okoliša realizirati temeljem prethodno usvojenih kriterija kako je to definirano Zakonom o izvršenju proračuna i Odlukom o utvrđivanju obveza ministarstava, uprava i drugih tijela županijske uprave u pogledu odobravanja utroška novčanih sredstava utvrđenih proračunom HNŽ.

Potrebno je programe utroška sredstava donositi blagovremeno kako bi se projekti definirani tim programima mogli i realizirati u razdoblju u kojem su i predviđeni. Potrebno je osigurati dokaze da su doznačena sredstva tekućih transfera i utrošena za namjene za koje su i odobrene.

Potrebno je namjenska sredstva od vodnih naknada, naknada za šume, sredstva za zaštitu i spašavanje i namjenska sredstva za ceste realizirati za namjene utvrđene u zakonima i do visine prikupljenih namjenskih sredstava.

Evidentiranje preostalog iznosa neiskorištenih sredstava na podračunima, na kraju fiskalne godine vršiti sukladno Naputku o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih transakcijskih računa otvorenih kao podračuni u okviru Jedinstvenog računa Riznice, Federalnog ministarstva financija, a u cilju istinitog i fer iskazivanja financijskog rezultata.

Potrebno je prilikom pripreme i izrade Proračuna poštovati rokove utvrđene Zakonom o proračunima u FBiH.

Sredstva tekuće pričuve koristiti isključivo za hitne i nepredviđene izdatke sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršenju proračuna HNŽ/K.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim приходima sa podacima Glavne knjige sukladno Naputku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice. Ostvarene prihode iskazivati na odgovarajućim pozicijama sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu.

Potrebno je da proračunski korisnici sačine Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definirati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjernicama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika.

Osigurati izradu nedostajućih internih akata sukladno Naputku o provođenju smjernica za uspostavu i provođenje sustava interne kontrole kod korisnika proračuna HNŽ/K i Smjernicama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika, kao i njihova dosljedna primjena.

Stvaranje obaveza, odnosno rashoda ili opterećenja proračunskih pozicija na teret proračuna vršiti do visine utvrđene do visine utvrđene u Posebnom djelu proračuna sukladno Zakonu o proračunima u BiH.

Osigurati dosljednu primjenu Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja, kao i osiguranje relevantne dokumentacije prilikom pravdanja troškova za službena putovanja u inozemstvo.

Potrebno je donijeti interna akta a vezano za korištenje službenih vozila, izdavanje i popunjavanje putnih naloga za službena vozila, kao i normative potrošnje goriva, te uspostaviti adekvatnu kontrolu potrošnje goriva za službena vozila proračunskih korisnika. Izdatke za gorivo stvarati isključivo za potrebe službenih vozila.

Osigurati donošenje internih akta kojim će se regulirati stvaranje izdataka reprezentacije (konzumacije jela i pića i nabavke poklona), kao i cjelovitost dokumentacije koja se odnosi na navedene izdatke.

Osigurati dosljednu primjenu Odluke o korištenju službenih mobilnih telefona u dijelu priznavanja prava ostalim rukovoditeljima i djelatnicima po osnovu odobrenja Predsjednika Vlade HNŽ/K.

Evidentiranje nabavke aplikativne programske podrške (softvera) za upravljanje i održavanje katastarskih podataka izvršiti u skladu sa Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

Izvršiti uvid u dokumentaciju koja se odnosi na nabavu mobilnih telefona na kredit i iste uknjižiti kao imovinu proračunskih korisnika.

Osigurati knjigovodstveno evidentiranje sitnog inventara sukladno Uredbi za računovodstvo proračuna u FBiH, a obvezu popisa istog definirati Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja i obaveza.

Potrebno je preispitati utemeljenost isplata naknada članovima komisija za obavljanje poslova koji su pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu definirani kao redovni poslovi.

Izdatke za stručno usavršavanje odobravati samo za stjecanja zvanja, odnosno stručnog usavršavanja predviđenih za radno mjesto na koje je djelatnik i raspoređen, kako je to i Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće i predviđeno.

Potrebno je uspostaviti centralizirani obračun plaća za sve djelatnike koji se financiraju iz proračuna, kako je to definirano Zakonom o riznici u FBiH i doraditi postojeći program za izračun plaća kako bi isti posjedovao sve elemente naknada plaća koje se u praksi mogu susresti .

Osigurati popunu radnog mjesta stručnog savjetnika za internu kontrolu sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, kao i uspostavu jedinice za internu reviziju sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnicima o unutarnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

Godišnji popis sredstava i izvora sredstava vršiti sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o popisu imovine, potraživanja i obveza, u dijelu sačinjavanja cjelovitih popisnih lista, isknjižavanje rashodovanih stalnih sredstava nakon fizičkog uništenja istih i nakon donošenja odluke Vlade o usvojenom Izvješću.

4. NALAZI I PREPORUKE

4.1 Osvrt na preporuke iz prethodnog izvještaja

Temeljem izvršene revizije finansijskih izvješća za 2008. godinu, te provjere da li se postupilo po preporukama danim nakon obavljene revizije finansijskih izvješća za 2007. godinu, konstatirali smo da se **u cijelosti** postupilo po preporukama koje se odnose na: raspored radnih mjesta po platnim razredima i dodjele pripadajućih koeficijenata za platne razrede, osiguranje uplate svih javnih prihoda na Depozitni račun Proračuna, te njihovo iskazivanje u Glavnoj knjizi Riznice, zatvaranje izdvojenog transakcijskog računa za potrebe Uprave za ceste i otvaranje za potrebe iste transakcijskog računa u sastavu Jedinstvenog računa Riznice,

ispravku obračuna amortizacije za brojila prometa Ministarstva prometa i veza i izmirenje unutarnjeg duga sukladno usvojenom Programu isplate obveza po Zakonu o unutarnjem dugu.

Međutim, provedenom revizijom je utvrđeno da se **nije postupilo po preporukama** koje se odnose na slijedeće:

- Izradu nedostajućih internih akata sukladno Napatku o provođenju smjernica za uspostavu i provođenje sustava internih kontrola kod korisnika proračuna HNŽ/K kao i njihova dosljedna primjena
- Popunu radnog mjesta stručnog savjetnika za internu kontrolu sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, kao i uspostavu jedinice za internu reviziju sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Pravilniku o internoj reviziji proračunskih korisnika.
- Uspostavu centraliziranog obračun plaća za sve djelatnike sukladno Zakonu o riznici u FBiH, te dorade postojećeg programa za izračun plaća,
- Poštivanje rokova za pripremu i izradu proračuna utvrđene Zakonom o proračunima u FBiH.
- Redovito usuglašavanje podatke iz pomoćnih evidencija o ostvarenim vlastitim prihodima sa podacima Glavne knjige Riznice sukladno Napatku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.
- Dosljedne primjene Uredbe o naknadama za troškove službenog putovanja u FBiH, kao i Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja koju je donijela Vlada HNŽ/K.
- Dosljednog poštivanja Odluke o korištenju službenih mobilnih telefona u djelu priznavanja prava ostalim rukovoditeljima i djelatnicima po odobrenju Predsjednika Vlade.
- Evidentiranje nabave mobilnih telefona na kredit, kao imovine proračunskih korisnika.
- Dosljedno poštivanje zaključenih ugovora sa dobavljačima u pogledu vrste materijala, ugovorenih cijena, kao i javne nabave vršiti isključivo od dobavljača sa kojim su zaključeni ugovori.
- Donošenja internog akta kojim će se regulirati stvaranje izdataka za poklone i reprezentaciju, te osiguranje cjelovitosti dokumentacije koja se odnosi na ove izdatke.
- Osiguranja da se ugovori o djelu ne zaključuju za poslove koji su pravilnicima o unutarnjem ustrojstvu predviđeni kao redovni poslovi ministarstava.
- Osiguranja od strane izvršitelja posla po zaključenim ugovorima o djelu izvješće o obavljenom poslu, kao i dokaz da su navedeni poslovi i odrađeni.
- Blagovremenog usvajanja Programa utroška sredstava, kako bi se aktivnosti utvrđene programima za realizaciju tekućih transfera i realizirale u planiranim rokovima.
- Izboru najpovoljnijeg ponuđača za nabavu stalnih sredstava sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH.
- Vršnja popisa imovine, obveza i potraživanja sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH, u djelu sačinjavanja cjelovitog popisa, isknjižavanje rashodovanih stalnih sredstava nakon fizičkog uništenja istih i nakon donošenja odluke Vlade o usvojenom Izvješću o izvršenom popisu.
- Utroška namjenskih sredstva od vodnih naknada, naknada za šume i sredstva za zaštitu i spašavanje za namjene utvrđene zakonima.
- Sredstva tekuće pričuve koristiti isključivo za hitne i nepredviđene izdatke sukladno Zakonu o proračunima u FBiH.

Vlada HNŽ/K nije sačinila i dostavila Uredu za reviziju institucija u FBiH Odgovor o poduzetim mjerama po preporukama iz Izvješća o izvršenoj reviziji za 2007. godinu, kako je to člankom 16. stavak 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH predviđeno.

4.2 Sustav internih kontrola

Izvršena je procjena sustava internih kontrola kao procesa, koji je utemeljen i vođen od strane menadžmenta, a u cilju osiguranja razumnog uvjerenja vezanog za efikasnost i uspješnost poslovanja, pouzdanost financijskog izvješćivanja, suglasnosti sa postojećim zakonima i propisima i zaštite imovine od neovlaštenog prisvajanja, korištenja ili otuđenja. Svi ministri su odgovorni za računovodstvo i internu kontrolu svojih ministarstava uključujući i proračunske korisnike i niže potrošačke jedinice koje spadaju u njihovu nadležnost.

Proračunski korisnici donijeli su Pravilnike o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta kojima se definira organizacija, opis poslova uposlenih, sistem rada i rukovođenja u važnijim procesima rada kao i ključne interne kontrole, na koje je Vlada HNŽ/K dala suglasnost.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija HNŽ/K, koji čini temelj i sastavni je dio sustava internih kontrola, konstatirali smo da je sistematizirano radno mjesto stručnog savjetnika za internu kontrolu u čijem opisu poslova se pored ostalog navodi koordiniranje aktivnostima interne kontrole proračunskih korisnika, osiguravanje programa interne kontrole proračunskih korisnika sukladno zakonu, primjenjivoj regulativi te napucima koje izdaje Ministarstvo financija, predlaže i pravi nacрте svih propisa u oblasti internih kontrola. Provedenom revizijom je utvrđeno da radno mjesto stručnog savjetnika za internu kontrolu nije popunjeno, što može imati posljedice na uspostavu adekvatnog kontrolnog okruženja, odnosno kontrolnih aktivnosti, neracionalnost trošenja javnog novca, kao i nemogućnost procjene rizika.

Zaključkom Vlade od 28.06.2006. godine su zadužena ministarstva, uprave, uredi Vlade i Stručna služba Vlade, da svatko u svom domenu u roku od 3 mjeseca, donesu interne akte definirane Naputkom o provođenju Smjernica za uspostavu i provođenje sustava internih kontrola kod proračunskih korisnika. Navedenim Naputkom je definirano da su proračunski korisnici obvezni da donesu i Pravilnik o internim kontrolama–internim kontrolnim postupcima, koji treba da sadrži upravljačke, administrativne i računovodstvene interne kontrolne postupke, kao i postupke procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja. Navedenim Pravilnikom je potrebno utvrditi stupanj rizika (visok, srednji i nizak) po svim aktivnostima i predložiti eventualne mjere za sprečavanje nastajanja neželjenih događanja. Proračunski korisnici nisu izradili navedeni Pravilnik.

Provedenom revizijom je utvrđeno da određeni broj internih akata definiranih Smjericama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika nije donijet među kojim ističemo: Pravilnik o reprezentaciji i poklonima (MUP je donio Odluku o korištenju reprezentacije), Računovodstvene politike, Procedure o uvjetima i načinu korištenja službenih automobila i Kodeks poslovnog ponašanja. Kao posljedica istog proračunski korisnici nisu na adekvatan način uspostavili kontrolne aktivnosti u dijelu trošenja sredstava na ime reprezentacije i poklona, utroška goriva i korištenja vozila u službene svrhe, kao i izdataka na ime stručnog usavršavanja (točka 4.5.3). Također, utvrdili smo nedosljednu primjenu Pravilnika o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova u dijelu provođenja postupka izbora najpovoljnijeg ponuđača za nabavu stalnih sredstava (točka 4.7.). Provedenom revizijom vezano za tekuće transfere utvrđena je nedosljedna primjena Instrukcije o načinu realizacije transfera iz Proračuna HNŽ/K u dijelu utvrđivanja kriterija utroška transfera, kao i osiguranja mehanizama kontrole utroška odobrenih sredstava za namjene definirane proračunom i programima (točka 4.6.).

Pravilnikom o računovodstvenoj i financijskoj internoj kontroli i nadzoru je regulirano da će rukovoditelji korisnika proračuna, u cilju praćenja i kontrole trošenja sredstava, imenovati osobu ili Komisiju za internu kontrolu, koja će svaka tri mjeseca podnositi izvješća o radu na temelju izvršene financijske kontrole. Provedenom revizijom je utvrđeno da ni u 2008. godini nisu imenovane niti osobe niti Komisija koja će obavljati poslove kako je to navedenim Pravilnikom definirano.

Zakonom o Proračunima u FBiH i Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH je utvrđena obveza uspostave jedinice za internu reviziju korisnika proračuna na svim razinama vlasti u F BiH. Vlada HNŽ/K je bila u obvezi utvrditi koji proračunski korisnici će utemeljiti vlastitu jedinicu za internu reviziju, a za koje proračunske korisnike će poslove interne revizije obavljati Ministarstvo financija. Provedenom revizijom je utvrđeno da u HNŽ/K nisu uspostavljene jedinice za internu reviziju.

Skrećemo pažnju, da su za naprijed navedeno, prethodnim revizijama davane preporuke po kojima se nije postupilo.

Potrebno je da proračunski korisnici sačine Pravilnik o internim kontrolama i internim kontrolnim postupcima kojim će se definirati upravljački, administrativni i računovodstveni interni kontrolni postupci, kao i postupci procjene rizika, informiranja, komunikacije i nadgledanja sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Smjericama za uspostavu i jačanje internih kontrola kod proračunskih korisnika.

Osigurati izradu nedostajućih internih akata sukladno Naputku o provođenju smjernica za uspostavu i provođenje sustava interne kontrole kod korisnika proračuna HNŽ/K i Smjericama za uspostavu i jačanje interne kontrole kod proračunskih korisnika, kao i njihova dosljedna primjena.

Osigurati popunu radnog mjesta stručnog savjetnika za internu kontrolu sukladno Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva financija, kao i uspostavu jedinice za internu reviziju sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH.

4.3 Izrada i donošenje Proračun Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2008. godinu

Proračun HNŽ/K za 2008. godinu je usvojen dana 16.04.2008. godine i u istom su planirani prihodi i rashodi u iznosu od 188.997.910 KM, dok se financiranje HNŽ/K u prvom tromjesečju 2008. godine obavljalo temeljem Odluke o privremenom financiranju koju je Skupština donijela dana 04.01.2008. godine.

Uvidom u dokumentaciju a u svezi pripreme i izrade Proračuna HNŽ/K za 2008. godinu je utvrđeno da je Vlada 23.11.2007. godine donijela Smjernice za izradu proračuna, Instrukcija za izradu proračuna je sačinjena dana 28.11.2007. godine, Nacrt Proračuna je sačinjen 17.12.2007. godine, dok je Prijedlog proračuna usvojen od strane Vlade dana 04.04.2008. godine. Temeljem naprijed navedenog konstatirano je da se nisu poštovali rokovi utvrđeni Zakonom o proračunima u FBiH kod pripreme i donošenja Proračuna HNŽ/K za 2008. godinu.

Ministarstvo financija je sačinilo Informacije o ostvarenim prihodima Proračuna HNŽ/K za razdoblje 01.01.-30.08.2008. godine u kojoj je vidljivo da su prihodi manji od planiranih. Temeljem iste Vlada je dana 11.09.2008. godine donijela Odluku o pristupanju izradi Rebalansa Proračuna za 2008. godinu. Rebalans proračuna HNŽ/K za 2008. godinu je usvojen dana 12.12.2008. godine i istim su planirani prihodi i rashodi u iznosu od 187.742.731 KM.

Proračunom za 2008. godinu, kao i izmjenama i dopunama istog planirano je slijedeće:

R. br.	Opis	Proračun za 2008. godinu	Rebalans proračuna za 2008. Godinu
1	2	3	4
	Prihodi od poreza	148.221.880	146.599.930
	Neporezni prihodi	23.271.030	23.337.801
	Novčane kazne	1.500.000	1.800.000
	Višak prihoda nad rashodima iz 2007. Godine	16.005.000	16.005.000
I	UKUPNI PRIHODI	188.997.910	187.742.731
II	UKUPNI RASHODI	188.997.910	187.742.731
III	VIŠAK-MANJAK (I-II)	0	0
	Pokrće unutarnjeg duga	2.200.000	1.980.000

Potrebno je prilikom pripreme i izrade Proračuna poštovati rokove utvrđene Zakonom o proračunima u Federaciji Bosni i Hercegovini.

4.4 Prihodi i primici Hercegovačko-neretvanske Županije/Kantona za 2008. godinu

U konsolidiranom financijskom izvješću i Izvješću o izvršenju proračuna za 2008. godinu su iskazani prihodi i primici u iznosu od 169.120.008 KM, što je u odnosu na prihode i primitke definirane Izmjenama i dopunama proračuna za 2008. godinu manje za 2.617.723 KM ili predstavljaju ostvarenje od 98,48% u odnosu na planirane. U odnosu na prethodnu godinu ostvareni su veći prihodi i primici u iznosu od 19.071.293 KM ili 12,71 %. Struktura iskazanih prihoda sa indeksima ostvarenja, iskazana u konsolidiranim financijskim izvješćima, daje se u slijedećoj tabeli:

R.br.	Opis	Budžet za 2008. Godinu	Ostvareno u 2007. godini	Ostvareno u 2008. godini	Index 5/3	Index 5/4
1	2	3	4	5	6	7
	. Ukupni Prihodi i primici (od 1 do 4)	171.737.731	150.048.715	169.120.008	98,48	112,71
1.	Prihodi od poreza	149899.930	137.616.763	149.209.147	99,54	108,42
1.1.	Porez na dobit poduzeća	4.990.050	7.070.782	6.820.058	136,67	96,45
1.2.	Porez na plaće i radnu snagu	18.563.000	12.572.604	20.512.006	110,50	163,15
1.3.	Porez na imovinu	1.788.000	57.396	81.898	4,58	142,69
1.4.	Domaći porez na dobra i usluge	1.980.180	4.254.437	2.454.053	123,93	57,68
1.4.	Prihodi od indirektnih poreza	122.361.000	113.175.297	118.651.231	96,97	104,84
1.5.	Ostali porezi	217.700	486.246	689.900	316,9	141,88
2.	Neporezni prihodi (2.1+2.2+2.3)	16.988.690	10.377.811	15.425.923	90,80	148,64
2.1	Prihod od poduzetničkih aktivnos	63.870	393.052	177.111	277,30	45,06
2.1.1	Prihod od javnih poduzeća	63.870	36.261	29.770	46,61	81,10
2.1.2	Ostali prihodi od imovine	-	96.347	138.939	-	144,21
2.1.3	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	-	-	386,39	-	-
2.1.4	Prihodi od privatizacije	-	260.443	8.016	-	3,08
2.2	Naknade i takse i prihodi od uslu.	15.124.820	9.172.110	13.588.848	89,84	148,15

2.2.1	Administrativne takse	911.850	893.435	821.481	90,09	91,95
2.2.2	Sudske takse	2.640.000	2.554.303	2.300.882	87,15	90,08
2.2.3	Kantonalne takse	0	4.335	1.900	0	43,83
2.2.4	Ostale kantonalne naknade	58.370	22.457	50.109	85,85	223,13
2.2.5	Posebne naknade i takse	6.214.600	2.422.098	6.388.754	102,80	263,77
2.2.6	Prihod od pružanja javnih usluga	3.700.000	2.797.829	3.383.804	91,45	120,94
2.2.7	Neplanirane uplate – prihodi	1.600.000	477.653	641.653	40,12	134,39
2.3.	Novčane kazne	1.800.000	812.649	1.659.964	92,22	204,27
3.	Potpore (grantovi)	4.429.111	1.757.481	3.914.715	88,39	222,75
3.1	Tekuće potpore iz inostranstva	938.111	421.088	117.257	108,78	284,16
3.2	Tekuće potpore od Federacije	3.491.000	1.336.393	3.797.458	108,78	284,16
4.	Prihodi temeljem zaostalih obvez	420.000	296.660	570.223	135,77	192,21

Prihodi od pružanja javnih usluga (vlastiti prihodi) su u financijskim izvješćima iskazani u iznosu od 3.383.804 KM, a većim djelom se odnose na aktivnosti Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa (1.088.394 KM), Ministarstva unutarnjih poslova (888.468 KM), srednjih škola (617.912 KM) Ministarstvo financija – Sektor riznice (437.149 KM), Arhiv HNŽ (78.271 KM) i Ministarstvo zdravstva (65.509 KM). Uvidom u pomoćne evidencije Ministarstva prosvjete, kulture i športa je utvrđeno da su prihodi ostvareni u iznosu 306.794 KM od organiziranja vozačkih ispita, prihod od 13.600 KM od organiziranja stručnih ispita, dok je primljena donacija od strane Federalnog ministarstva prosvjete, kulture i športa u iznosu 768.000 KM za nabavu udžbenika također iskazana na poziciji prihodi od pruženih usluga.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da MUP vodi pomoćnu evidenciju samo za dio ostvarenih prihoda, dok se za ostale ostvarene prihode se preuzimaju podaci iz Glavne knjige, tj ne vodi se pomoćna evidencija za iste, što nije sukladno Napatku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice. Također, utvrđeno je da su na poziciji prihoda od pruženih usluga evidentirane i naplaćene refundacije za bolovanje iz 2008. godine, iako je iste trebalo evidentirati umanjenjem troškova na način kako je definirano to Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu. Prihodi koji su iskazani na poziciji Ministarstva financija – Sektor riznice su prema izjavi odgovorne osobe prihodi koje ostvaruje Ministarstvo unutarnjih poslova, ali obzirom da nalozi za uplatu istih nisu popunjeni sukladno Instrukciji o procedurama za uplatu vlastitih prihoda Ministarstva financija HNŽ/K, isti se evidentiraju kao nerazvrstane uplate javnih prihoda na ovoj poziciji.

Primljeni transferi od Federacije se odnose na ostvarene prihode od GSM licenci, naknadu civilnim žrtvama rata i transfer za obnovu škole.

Potrebno je uspostaviti ažurne pomoćne evidencije ostvarenih prihoda, vršiti redovito usuglašavanje podataka iz pomoćnih evidencija o ostvarenim prihodima sa podacima Glavne knjige sukladno Napatku o izvršenju proračuna sa Jedinstvenog računa Riznice.

Ostvarene prihode iskazivati na odgovarajućim pozicijama sukladno Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i riznicu.

4.5 Tekući rashodi

U konsolidiranim financijskim izvješćima o izvršenju Proračuna za 2008. godinu, ukupno ostvareni rashodi i izdaci u 2008. godini, iskazani su u iznosu od 165.991.730 KM, što je u odnosu na Izmjene i dopune proračuna za 2008.godinu manje za 21.549.501 KM ili 11 %. U odnosu na prethodnu godinu rashodi i izdaci predstavljaju ostvarenje od 122%, odnosno veći su za 30.021.801 KM. Struktura rashoda i izdataka, prikazana je u sljedećoj tabeli:

R. br.	Opis	Budžeta za 2008. Godinu	Ostvareno u 2007. godini	Ostvareno u 2008. Godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
UKUPNO (I+ II +III)		187.541.231	135.969.929	165.991.730	89
A. RASHODI PO EKONOMSKIM KATEGORIJAMA (I+II)		187.053.231	135.941.638	165.639.062	89
I TEKUĆI RASHODI (a+b+c+d+e)		183.357.281	133.392.140	162.861.712	89
a.) Plaće, naknade i doprinosi (od 1 do 2)		102.696.660	88.813.553	98.112.854	96
1.	Bruto plaće , naknade i doprinosi	78.530.760	63.061.154	75.837.559	97
2.	Naknade troškova zaposlenih i skupštinskih zastupnika	24.165.900	18.022.079	22.275.295	92

b.)	Doprinosi poslodavca	9.625.170	7.730.320	9.257.397	96
1.	Doprinosi poslodavca	9.625.170	7.730.320	9.257.397	96
c)	Izdaci za materijal i usluge (od 4 do 12)	24.491.788	12.665.170	20.377.137	83
4.	Putni troškovi	549.929	247.503	344.576	63
5.	Izdaci za energiju	2.035.546	1.530.684	1.693.856	83
6.	Izdaci za komunalne usluge	2.183.448	1.831.613	1.958.960	90
7.	Nabava materijala	3.346.840	1.610.863	2.946.735	88
8.	Izdaci za usluge prijevoza i goriva	1.065.406	1.027.187	830.503	78
9.	Unajmljivanje imovine i opreme	271.520	131.838	238.608	88
10.	Izdaci za tekuće održavanje	8.053.568	963.695	6.608.300	82
11.	Osiguranje, bankarske i usluge platnog prometa	363.150	306.032	289.829	80
12.	Ugovorne usluge	6.622.381	5.015.755	5.465.770	83
d)	Ukupno tekući transferi (od 13 do 19)	46.213.663	31.630.145	34.853.289	75
13.	Transferi drugim nivoima vlasti	23.846.013	16.879.213	17.577.320	74
14.	Grantovi pojedincima	8.206.300	5.333.266	7.187.040	88
15.	Grantovi neprofitnim organizacijama	7.525.050	6.464.102	6.167.738	82
16.	Subvencije javnim poduzećima	2.053.300	1.389.558	1.934.445	94
17.	Transfer u inostranstvo	13.000	12.418	12.407	95
18.	Ostali grantovi-povrat i drugo	3.880.000	1.551.588	1.374.340	35
19.	Transfer za poticaj razvoja poduzetništva i obrta	690.000	--	600.000	87
e)	Izdaci za kamate i ostale naknade (20)	330.000	283.271	261.036	79
20.	Kamate za domaće pozajmljivanje	330.000	283.271	261.036	79
II	KAPITALNI IZDACI (e + f)	3.695.950	2.549.499	2.777.350	
e)	Nabavka stalnih sredstava (od 21 do 25)	3.275.950	2.399.499	2.416.630	74
21.	Nabavka građevina	130.000	113.000	130.000	100
22.	Nabavka opreme	2.289.100	1.869.489	1.854.292	81
23.	Nabavka ostalih stalnih sredstava		12.000	--	--
24.	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	514.900	--	232.703	45
25.	Rekonstrukcija i investiciono održavanje	341.950	405.010	199.635	58
f)	Ukupno kapitalni grantovi (od 26 do 27)	420.000	150.000	360.720	86
26.	Kapitalni grantovi drugim nivoima vlade	150.000	--	120.720	80
27.	Kapitalni grantovi pojedincima i neprof.organizacijama	270.000	150.000	240.000	89
III.	OTPLATA PRIMLJENIH KREDITA (28)	488.000	28.291	352.668	72
28.	Otplate domaćeg pozajmljivanja	488.000	28.291	352.668	72

4.5.1 Bruto plaće i naknade

Izdaci za **bruto plaće i naknade** su iskazani u iznosu 75.837.559 KM, što u odnosu na planiranih 78.530.760 KM predstavlja ostvarenje od 89%. U odnosu na 2007.godinu izdaci bruto plaća i naknada ostvareni su u većem iznosu za 12.776.405 KM, odnosno 25%.

Člankom 8. Zakona o riznici u FBiH je definirano da će se uspostaviti centralizirani obračun plaća svih djelatnika koji se financiraju iz proračuna, u Ministarstvu financija-Sektor Riznice. Uvidom u dokumentaciju koja se odnosi na obračun plaća je utvrđeno da je samo za jedan dio proračunskih korisnika (ministarstva i uprave) uspostavljen centraliziran obračun plaća, dok škole i pravosudna tijela vrše samostalno izračun plaća i sačinjene izračune, bez naknadnih kontrola, uz naloge za knjiženje dostavljaju na unos u Ministarstvo financija, što može uticati na točnosti iskaznih izračuna. U Ministarstvu unutarnjih poslova se vrši izračun plaće za djelatnike Ministarstva gdje se i unose u sustav obveze za plaće.

Provedenom revizijom je utvrđeno da postojeći program za izračun plaća ne zadovoljava potrebe, obzirom da isti ne posjeduje sve elemente naknada plaća koji su propisani Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH (redovan rad, prekovremeni rad, plaćeno odsustvo, neplaćeno odsustvo, bolovanje do i preko 42 dana, stimulacije, godišnji odmor, državni i vjerski praznici i dr.). Redovan rad je definiran na 182 radna sata za svaki mjesec, bez obzira koliki je fond radnih sati u mjesecu, za koji se vrši izračun, a svako odstupanje od punog radnog vremena se naknadno izračunava. Zbog navedenog, smatramo da je neophodno doraditi postojeći Program za izračun plaća.

Potrebno je uspostaviti centralizirani obračun plaća za sve djelatnike koji se financiraju iz proračuna, kako je to definirano Zakonom o riznici u FBiH i doraditi postojeći program za izračun plaća kako bi isti posjedovao sve elemente naknada plaća koji su definirani Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

4.5.2 Naknade troškova uposlenih

Na poziciji Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša **naknade za rad u komisija** iskazane su u neto iznosu od 29.100 KM. Uvidom u dokumentacije je utvrđeno da se ove naknade većim djelom odnose na obavljanje poslova kategorizacije ugostiteljskih objekata i poslova izdavanja okolišnih dozvola u nadležnosti HNŽ/K. Uvidom u Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu ovog Ministarstva je utvrđeno da su ovi poslovi predviđeni kao redovni poslovi Sektora turizma i ugostiteljstva i Sektora zaštite prirode i okoliša, te iz tog razloga se ne može potvrditi utemeljenost isplata naknada članovima komisija koji su radili na ovim poslovima.

Potrebno je preispitati utemeljenost isplata naknada članovima komisija za obavljanje poslova koji su pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu definirani kao redovni poslovi i sukladno utvrđenom poduzeti mjere.

4.5.3 Izdaci za materijal i usluge

Izdaci za putne troškove iskazani su u iznosu od 345.729 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su u pojedinim slučajevima (Općinski sud Mostar, Općinski sud Čapljina), putni troškovi nastali u 2007.godini evidentirani na teret troškova 2008.godine. Prema prezentiranim službenim zabilješkama od strane proračunskih korisnika navedeno evidentiranje je vršeno iz razloga nedostatnih sredstava na poziciji putnih troškova u periodu kada su isti nastali. Samim tim ne možemo potvrditi da su navedeni proračunski korisnici postupili u skladu sa Zakonom o proračunu u FBiH i Zakonom o izvršenju proračuna HNŽ/K za 2008.godinu, kojima je definirano da proračunskim korisnicima nije dozvoljeno stvaranje obveza, odnosno rashoda ili opterećenja proračunskih pozicija, ako ti rashodi nisu odobreni u okviru iznosa alociranog za tog proračunskog korisnika utvrđenog u posebnoj dijelu proračuna. Troškovi putovanja u inozemstvo iskazni su kod Vlade HNŽ/K u iznosu 12.549 KM, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa 9.964 KM, Ministarstva za pitanja branitelja 2.767 KM, Ministarstva prometa i veza 15.528 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da u pojedinim slučajevima nisu prezentirani pozivi za službena putovanja u inozemstvo, koji bi bili temelj za utvrđivanje svrhe službenog putovanja, kao i na čiji teret padaju troškovi istog, odnosno nisu prezentirane odluke o službenom putu kojima bi se definiralo naprijed navedeno. Prilikom pravdanja troškova službenog putovanja u inozemstvo, u pojedinim slučajevima se pravdaju i troškovi reprezentacije za koje nije naznačen povod, odnosno svrha nastanka istih, a dnevnice su isplaćivane u punom iznosu. U većem broju slučajeva nisu naznačeni sati prelaska granice, koji predstavljaju temelj za obračun dnevnica za inozemstvo, tako da obračun nije izvršen sukladno Uredbi o naknadama troškova za službena putovanja, već je od vremena polaska na službeni put obračunavana dnevica za zemlju u koju se putuje. Za službena putovanja u inozemstvo Ministarstva prometa i veza korištena su privatna vozila, a kako spomenuto Ministarstvo raspolaže sa 9 službenih vozila, nismo mogli potvrditi opravdanost izdataka za korištenje privatnog vozila u službene svrhe. Na osnovu svega naprijed navedenog ne možemo potvrditi opravdanost nastalih izdataka službenog putovanja u inozemstvo.

Izdaci za telefonske usluge iskazani su u iznosu od 1.338.522 KM. Odlukom Vlade HNŽ/K iz 2004.godine definirani su korisnici prava korištenja službenih mobilnih telefona, kao i visina troškova do koje se priznaju isti. Navedenom Odlukom definirano je da pravo korištenja mobilnih telefona mogu ostvariti i ostali zaposlenici na prijedlog rukovoditelja proračunskog korisnika, a po odobrenju predsjednika Vlade HNŽ/K. Navedena odobrenja predsjednika Vlade nisu prezentirana, a prema izjavi odgovorne osobe ista nisu donesena. Uvidom u dokumentaciju utvrđeno je da se kod proračunskih korisnika (Skupština i Ministarstvo gospodarstva) vrši nabavka mobilnih telefona na kredit, a rate kredita se priznaju u okviru troškova za pružene usluge. Napominjemo da je navedeno konstatirano i prethodnom revizijom i da se nabavljeni telefoni nisu uknjižili kao imovina proračunskih korisnika.

Izdaci za gorivo iskazani su kod Ured predsjednika Vlade HNŽ/K u iznosu 38.289 KM, Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa 18.630 KM, Ministarstva prometa i veza 19.921 KM i Ministarstva građenja i prostornog uređenja 4.268 KM). Uvidom u dokumentaciju, a vezano za **kontrolu utroška goriva** utvrdili smo da proračunskih korisnici nisu donijeli interna akta vezano za korištenje službenih vozila i normativne potrošnje goriva. U pojedinim slučajevima nalozi za službena vozila nisu na propisan način popunjeni od strane korisnika vozila, a određeni proračunski korisnici ne otvaraju naloge za službena vozila. Također, ne sačinjavaju se izvještaji o potrošnji goriva. Prema tome, možemo konstatirati da proračunski korisnici nisu uspostavili kontrolu utroška goriva za službena vozila, osim MUP-a. Uvidom u račune ispostavljene od strane dobavljača goriva Uredu predsjednika Vlade, utvrdili smo da se vrši potrošnja goriva od strane tri vozila, koja nisu u vlasništvu

Vlade HNŽ/K, a prema izjavi odgovorne osobe radi se o privatnim vozilima. **Obzirom da nije prezentirana relevantna dokumentacija kojom bi se potvrdilo da su vozila korištena u službena svrhe, a kako i ne postoji zakonski temelj za navedeno, ne možemo potvrditi opravdanost nastalih izdataka.** Skrećemo pažnju da je način odobravanja i korištenja putničkih vozila u osobnom vlasništvu za službena putovanja je definiran Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja, a Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće nije predviđena mogućnost korištenja osobnog vozila za prijevoz sa posla i na posao.

Za **tekuće održavanje vozila** iskazan je iznos od 354.414 KM, po osnovu zaključenog ugovora od 15.10.2007.godine, koji važi 12 mjeseci. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se na računima iskazuju usluge koje nisu specificirane u ponudi, koja je sastavni dio ugovora, a kako se i cijena i količina norma sata se ne izražava odvojeno, već u ukupnom iznosu, nismo mogli potvrditi da su navedene nabave izvršene u skladu sa ugovorom. Također, utvrdili smo da su se koristile usluge održavanja vozila od dobavljača sa kojima nije zaključen ugovor.

Izdaci za usluge reprezentacije iskazni su u iznosu od 258.076 KM. Provedenom revizijom (Vlada, MUP, Ministarstvo prometa i veza, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo financija, Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo trgovine) utvrđeno je da proračunski korisnici nisu donijeli interna akta kojim bi se definirali izdaci usluga reprezentacije, odnosno stvaranje troškova na ime konzumacije jela i pića i kupovine poklona. Samo je MUP HNŽ/K donio Odluku o korištenju reprezentacije, ali istom nije regulirana mogućnost nabave poklona. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da u pojedinim slučajevima uz račune na ime konzumacije jela i pića nisu priložene specifikacije, kao i da se u većini slučajeva ne može potvrditi za koje namjene i kojim povodom su nastali navedeni izdaci. Uvidom u dokumentaciju vezano za nabavku poklona utvrdili smo da je od strane Ministarstva prometa i veza izvršena nabavka 5 poklon bonova u iznosu od 750 KM, Uprave za ceste 24 poklon bona u iznosu od 4.800 KM, Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave nabavka 13 poklon bonova u iznosu od 1.300 KM, Ministarstva financija nabavka poklon paketa u iznosu od 4.072 KM, Ministarstva trgovine nabavka novčanika u iznosu od 1.228 KM, kao i više nabavki knjiga u iznosu od 1.823 KM, Vlade nabavka pisaćih kompleta, rokovnika i sl. u iznosu od 2.533 KM i od strane MUP-a nabavka poklon set-ova, parfema, kravata, marama, novčanika i sl. u iznosu od 17.252 KM. Uz dokumentaciju nisu prezentirane odluke o nabavi kojima bi se definiralo kome, kojim povodom i za koje namjene su izvršene spomenute nabave. Samo je MUP-a donio Odluku o nabavi prigodnih poklona povodom predstojećih blagdana za poslovne suradnike i službenike Ministarstva. Također, nije izvršena uplata poreza na dodatna primanja uposlenika u slučajevima nabavke poklon bonova za uposlenike, kao i da za gore navedenu nabavku poklona kod MUP-a nije prezentirana dokumentacija kojom bi se potvrdilo da je ista izvršena u skladu sa Zakonom o javnim nabavama BiH. Ističemo da propisima koji reguliraju trošenje sredstava na ime reprezentacije nije predviđena kupovina poklona uposlenicima. Na osnovu svega naprijed navedenog ne možemo potvrditi opravdanost navedenih izdataka.

Na poziciji **ostalih stručnih usluga** iskazani su izdaci po osnovu ugovora zaključenog 10.12.2007.godine između Uprave za geodetske imovinske pravne poslove i dobavljača „Geometrika“ d.o.o. Grude na ime obavljanja poslova izrade i isporuke aplikativne programske podrške (softvera) za upravljanje i održavanje katastarskih podataka svih općina Županije. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da nabavka gore navedenog softvera nije evidentirana na poziciji kapitalnih izdataka i stalnih sredstava, a prema izjavi odgovorne osobe isti nisu evidentirani ni kod općina kod kojih se vrši instalacija softvera. Također, utvrdili smo da nije ispoštovan ugovoreni rok isporuke i instalacije navedenog aplikativnog programa. Ukupno ugovorena cijena za gore navedenu nabavku je 95.940 KM, a na dan 31.12.2008.godine izvršenje je iskazano u iznosu od 67.158 KM.

Na poziciji **izdataka za stručno usavršavanje** kod Ministarstva prometa i veza je evidentirana uplata u iznosu 7.000 KM na ime pokrića troškova doktorske disertacije na Poljoprivredno prehrambenom fakultetu, kod Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, a po Odluci Vlade HNŽ/K, je evidentirana uplata 6.000 KM na ime pomoći pri završetku prve godine ogleđa doktorske disertacije na Poljoprivredno prehrambenom fakultetu, dok je kod Ministarstva za pitanja branitelja evidentirana isplata troškova seminara za pravosudni ispit 5 djelatnika po 650 KM u organizaciji Gospodarske komore FBiH. Uvidom u sistematizaciju radnih mjesta za djelatnike kojima su odobrena sredstva za stručno usavršavanje je utvrđeno da zvanja za koje se isti educiraju nisu predviđena, te se iz tog razloga ne može potvrditi i utemeljenost ovih izdataka.

Izdaci za usluge po osnovu ugovora o djelu iskazani su u iznosu od 1.847.762 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su najveći izdaci ostvareni kod Ministarstva prosvjete, znanosti, kulture i športa (osnovne škole – 614.814 KM i srednje škole – 1.061.200 KM) na ime honorarnog rada i sklopljenih ugovora o

djelu sa vanjskim suradnicima. Također, utvrđeno je da su se ugovori o djelu zaključivali za obavljanje poslova koji predstavljaju redovne poslove i zadatke proračunskih korisnika. Tako su zaključivani ugovori o djelu za obavljane stručnih pravnih poslova (Ministarstvo gospodarstva), poslova savjetnika ministra, vozača, kao i poslova održavanja čistoće (Ministarstvo za pitanje branitelja), operativno tehničkih poslova i poslova spremačice (Općinski sud Mostar). Iz navedenog je vidljivo da se radi poslovima koji predstavljaju redovne poslove proračunskih korisnika. Zajednička karakteristika svih sklopljenih ugovora o djelu je da za iste nisu sačinjavani izvještaji o obavljenim poslovima, ovjereni od strane korisnika, koji angažiraju fizičke osobe za obavljanje poslova po ugovoru o djelu. Samo su od strane Ministarstva gospodarstva prezentirana dva izvješća o radu izvršioca posla, koji su sačinjeni u 2009. godini. Skrećemo pažnju da izvješća nisu sačinjavana mjesečno i podnošena na ovjeru ovlaštenoj osobi prije isplata temeljem zaključenog ugovora.

Stvaranje obaveza, odnosno rashoda ili opterećenja proračunskih pozicija na teret proračuna vršiti do visine utvrđene do visine utvrđene u Posebnom djelu proračuna sukladno Zakonu o proračunima u BiH.

Osigurati dosljednu primjenu Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja, kao i osiguranje relevantne dokumentacije prilikom pravdanja troškova za službena putovanja u inozemstvo.

Osigurati dosljednu primjenu Odluke o korištenju službenih mobilnih telefona u dijelu priznavanja prava ostalim rukovoditeljima i djelatnicima po osnovu odobrenja Predsjednika Vlade HNŽ/K.

Izvršiti uvid u dokumentaciju koja se odnosi na nabavu mobilnih telefona na kredit i iste uknjižiti kao imovinu proračunskih korisnika.

Potrebno je donijeti interna akta a vezano za korištenje službenih vozila, izdavanje i popunjavanje putnih naloga za službena vozila, kao i normative potrošnje goriva, te uspostaviti adekvatnu kontrolu potrošnje goriva za službena vozila proračunskih korisnika. Izdatke za gorivo stvarati isključivo za potrebe službenih vozila.

Osigurati donošenje internih akta kojim će se regulirati stvaranje izdataka reprezentacije (konzumacije jela i pića i nabavke poklona), kao i cjelovitost dokumentacije koja se odnosi na navedene izdatke.

Evidentiranje nabavke aplikativne programske podrške (softvera) za upravljanje i održavanje katastarskih podataka vršiti u skladu sa Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

Izdatke za stručno usavršavanje odobravati samo za stjecanja zvanja, odnosno stručnog usavršavanja predviđenih za radno mjesto na koje je djelatnik i raspoređen, kako je to i Uredbom o naknadama i drugim materijalnim pravima koja nemaju karakter plaće i predviđeno.

Popunjavanje radnih mjesta definiranih Pravilnicima o unutarnjoj organizaciji vršiti na način utvrđen Zakonom o državnoj službi FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH.

4.6 Tekući transferi

Tekući transferi su realizirani u iznosu od 34.853.289 KM, što predstavlja ostvarenje od 75,54% u odnosu na planirane u iznosu od 46.213.663 KM. Za veći dio tekućih transfera je usvojenim Proračunom definiran korisnik sa pripadajućim iznosom transfera, dok su ostali transferi realizirani temeljem programa realizacije tekućih transfera, koje je na prijedlog resornog ministarstva usvajala Vlada HNŽ/K.

Transferi instituciji za upravljanje šumama Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva su realizirani u iznosu od 252.319 KM što predstavlja u odnosu na planiranih 5.746.260 KM ostvarenje od 4,39%. Iako je Zakonom o izvršenju proračuna za 2008. godinu predviđeno da će se transferi koji su Proračunom planirani u jednom iznosu realizirati temeljem Programa utroška sredstava usvojenog od strane Vlade, međutim za realizaciju ovih sredstava nije sačinjavani Program utroška sredstava, već su sredstva realizirana temeljem pojedinačnih odluka Vlade. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je temeljem odluka Vlade od 20.03. i 22.07.2008. godine J.P. Šumama Hercegovačko-neretvanskim doznačeno 249.100 KM. Iz prezentiranog izvješća J.P. Šume Hercegovačko-neretvanske o utrošku doznačenih sredstava od 30.04.2009. godine je vidljivo da su sredstva u iznosu od 100.000 KM utrošena za plaće, naknade članovima nadzornog odbora i ostale materijalne troškove ovog poduzeća, dok su sredstva u iznosu od 149.100 KM od strane ovog poduzeća prebačena Šumarstvu Prenj Konjic 50.400 KM, Šumarstvu Srednje-neretvansko Mostar 21.000 KM,

Šumarstvu Ljuta Konjic 10.500 KM, Općini Čitluk 6.300 KM i Šumama Herceg-Bosne 60.900 KM na ime isplate plaće šumarima. U Odluci Vlade HNŽ/K od 20.03.2008. godine po kojoj je i odobren iznos od 149.000 je navedeno da se sredstva odobravaju za isplatu plaća šumarima. Skrećemo pažnju da navedenom Odlukom Vlade nije utvrđena visina i način raspodjele dodijeljenih sredstava na ime isplate plaća šumarima, obzirom da isti nisu u radnom odnosu u JP Šume Hercegovačko-neretvanske za koje je previđen spomenuti transfer.

Po Zakonu o šumama, društvene šume su javno dobro u vlasništvu FBiH, a poslovi gospodarenja šumama i šumskim zemljištem se ugovorom između Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i županijskih ministarstava prenosi na županije. Također, po ovom Zakonu je bila obveza HNŽ/K uspostaviti jedno gospodarsko društvo za gospodarenje nad šumama na području Županije. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju je utvrđeno da je ugovor o pravu gospodarenja nad šumama na području HNŽ/K između Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva i Ministarstva gospodarstva, poduzetništva i poljoprivrede HNŽ/K potpisan 17.03.2003 godine i aneks ugovora 22.08.2007. godine sa rokom važenja do 28.02.2008. godine. Po isteku ovog ugovora Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ je aktom od 01.06.2008. godine odbilo potpisati novi ugovor o prijenosu poslova gospodarenja državnim šumama uz obrazloženje da ne raspolaže sa mehanizmima s kojima bi moglo provesti poslove i zadatke definirane Zakonom o šumama. Ne potpisivanjem novog ugovora poslovi gospodarenja šumama su vraćeni u nadležnost Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva. Skupština HNŽ je dana 21.06.2005. godine donijela Odluku o utemeljenju ŠGD „Šume Hercegovačko-neretvanske“. Po iskazu odgovorne osobe u ovom društvu je trenutno uposlen samo v.d. ravnatelja društva, dok ostala radna mjesta nisu popunjena, obzirom da nadzorni odbor društva nije usvojio Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta. Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva HNŽ/K je potpisalo ugovor 31.08.2007. godine sa ŠGD Šume Hercegovačko-neretvanske kojim su poslovi gospodarenja šumama prenijeti na ovo društvo, ali obzirom da isto nije imalo uposlenike, poslovi definirani Zakonom o šumama nisu vršeni.

Prema raspoloživoj dokumentaciji na području HNŽ/K egzistiraju 4 šumarska poduzeća pored ŠGD Šume Hercegovačko-neretvanske, što je u suprotnosti sa Zakonom o šumama. Po iskazu odgovorne osobe ova društva nemaju potpisane ugovore o gospodarenju šumama sa HNŽ/K, što u stvari podrazumijeva da nemaju valjana odobrenja za rad.

Uvidom u pregled stanja namjenskih sredstava na dan 31.12.2008. godine, koje je sačinilo Ministarstvo financije, utvrđeno je da HNŽ/K raspolagala sa 5.472.735 KM neutrošenih namjenskih sredstava za šume.

Transfer sredstava zaštite i spašavanja Uprave civilne zaštite je realiziran u iznosu od 13.438 KM što u odnosu na planiranih 1.750.000 KM predstavlja ostvarenje od 0,768%.

Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća (članak 173.) je definirano da se ova namjenska sredstva realiziraju po prethodno usvojenim Programu zaštite i spašavanja, kojeg na prijedlog Vlade usvaja Skupština i Planu zaštite i spašavanja kojeg na prijedlog Uprave civilne zaštite za svaku godinu usvaja Vlada. Po iskazu odgovorne osobe Program zaštite i spašavanja i Plan zaštite i spašavanja od strane nadležnih nisu donijeti, te iz tog razloga Uprava civilne zaštite nije sačinila Prijedlog programa utroška sredstava obzirom da se isti treba izraditi na temelju spomenutih akata.

Uvidom u pregled stanja namjenskih sredstava na dan 31.12.2008. godine je utvrđeno da je HNŽ/K raspolagala sa 2.022.979 KM namjenskih sredstava za zaštitu i spašavanje.

Transfer za razvoj turizma i okoliša Ministarstva trgovine, turizma i zaštite okoliša je realiziran u iznosu od 147.000 KM što u odnosu na planiranih 151.650 KM predstavlja ostvarenje od 96,93%.

Vlada HNŽ/K je dana 30.10.2008. godine donijela Odluku o usvajanju Programa utroška sredstava za razvoj turizma i zaštite okoliša, Odluku o proglašenju manifestacija i aktivnosti od posebnog interesa za afirmiranje i održivi razvoj turizma i zaštite okoliša i Odluku o sufinanciranju manifestacija i aktivnosti od posebnog interesa za afirmiranje i održivi razvoj turizma i zaštite okoliša. Provedenom revizijom se ne može potvrditi da su sredstva realizirana sukladno Zakonu o izvršenju proračuna HNŽ/K za 2008. godinu i Odluci Vlade o utvrđivanju obveza ministarstava, uprava i drugih tijela županijske uprave u pogledu odobravanja utroška novčanih sredstava utvrđenih proračunom HNŽ od 04.09.2008. godine, obzirom da nisu prezentirani kriteriji temeljem kojih su sredstva i odobrena.

Zakon o izvršenju proračuna HNŽ za 2008. godinu, kao i Odlukom Vlade HNŽ/K o utvrđivanju obveza ministarstava, uprava i drugih tijela županijske uprave u pogledu odobravanja utroška novčanih sredstava utvrđenih proračunom HNŽ je definiran način realizacije tekućih transfera koji su Proračunom za 2008. godinu iskazani u jednom iznosu. U spomenutim aktima nije definirana obveza davatelja sredstava da sa korisnicima

sredstava potpisuju ugovore kojima bi se definirala međusobna prava i obveze ugovornih strana, kao ni obveza korisnika sredstava tekućih transfera da podnose izvješća resornim ministarstvima o namjenskom utrošku istih. Provedenom revizijom je utvrđeno da je relativno mali broj transfera realiziran temeljem potpisanih ugovora u kojima je definirana obveza korisnika sredstava da dostave izvješća o namjenskom utrošku odobrenih sredstava. Zbog navedenog se ne može potvrditi da je na ovaj način osigurana povratna informacija koja bi potvrdila da su sredstva transfera utrošena za namjene za koje su i odobrena.

Potrebno je preispitati ne potpisivanje ugovora sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva o prijenosu prava gospodarenja šumama i šumskim zemljište. Stvoriti pretpostavke da utemeljeno društvo za gospodarenje šumama može i obavljati poslove predviđene Zakonom o šumama.

Potrebno je da Skupština HNŽ/K usvoji Program zaštite i spašavanja i Vlada HNŽ/K usvoji Plan zaštite i spašavanja čime bi se stvorile pretpostavke da prikupljena namjenska sredstva i utroše za namjene kako je to definirano Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća.

Transfer za razvoj turizma i okoliša realizirati temeljem prethodno usvojenih kriterija kako je to definirano Zakonom o izvršenju proračuna i Odlukom o utvrđivanju obveza ministarstava, uprava i drugih tijela županijske uprave u pogledu odobravanja utroška novčanih sredstava utvrđenih proračunom HNŽ.

Potrebno je osigurati dokaze da su doznačena sredstva tekućih transfera i utrošena za namjene za koje su i odobrene.

4.7 Nabavke, kapitalni izdaci i primjena Zakona o javnim nabavkama u BiH

Nabavka stalnih sredstava iskazana je u iznosu od 2.416.630 KM. Na nabavku motornih vozila odnosi se 1.015.420 KM, od čega se na nabavu vozila na lizing iz prethodnih godina odnosi 525.863 KM, zatim namještaja 197.241 KM i kompjuterske opreme 222.607 KM. Procedura odabira dobavljača za nabavu stalnih sredstava su provodili proračunski korisnici samostalno u okviru raspoloživih sredstava. Provedenom revizijom izvršen je uvid u nabavku stalnih sredstava kod MUP-a, Ured predsjednika Vlade, Ministarstvo zdravstava, rada i socijalne skrbi, Ministarstvo gospodarstva i Arhiv HNŽ/K.

Zajednička karakteristika svih proračunskih korisnika, kod kojih je provedena revizija, je da isti nisu donosili plan nabave za 2008.godinu s jasno i precizno utvrđenim vrstama, količinama i vrijednostima svih predmeta nabave, a u skladu sa Zakonom o proračunima u FBiH i Pravilnikom o nabavci roba, vršenja usluga i ustupanju radova. Isto tako proračunski korisnici nisu dostavljali izvješće o svakom postupku dodjele ugovora Agenciji za javne nabave, a u većini slučajevima nije donesena odluka o provođenju postupka nabave od strane rukovodioca proračunskih korisnika.

Kod MUP-a nabava kancelarijskog namještaja iskazana je u ukupnom iznosu od 55.361 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su provedena tri konkurentna postupka za dostavu ponuda u ukupnom iznosu od 49.760 KM, a nabavka namještaja u iznosu od 5.601 KM je vršena putem direktnog sporazuma. Iz navedenog proizlazi da nabava namještaja nije izvršena u skladu sa Zakonom o javnim nabavama BiH u dijelu primjene odgovarajućeg postupka nabave u odnosu na vrijednosni razred. Isto tako izvršena je nabava kompjuterske opreme u ukupnom iznosu 30.830 KM, opreme za prijenos podataka i glasa u iznosu od 8.345 KM, elektronske opreme u iznosu od 7.616 KM. Za sve nabave navedenih stalnih sredstava provedeno je više direktnih sporazuma što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavama u dijelu dijeljenja predmeta ugovora, kao i primjene odgovarajućeg postupka nabave u odnosu na vrijednosni razred. Uvidom u dokumentaciju vezano za nabavu mrežnih uređaja sa odgovarajućim softverima putem postupka definiranim članom 5. Zakona o javnim nabavama BiH utvrđeno je da se cjelokupan iznos računa od 8.073 KM iskazan na poziciji nabave kompjuterske opreme, odnosno evidentiranje softvera nije izvršeno u skladu sa Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

Ured predsjednika Vlade izvršio je nabavu motornog vozila u vrijednosti od 105.200 KM, po sistemu staro za novo. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je pristigla samo jedna formalno ispravna ponuda. Komisija je konstatala da ponuđač ispunjava uvjete javnog nadmetanja i sa istim je zaključen ugovor o nabavi novog vozila i ugovori o otkupu dva rabljana vozila. Iz prezentirane dokumentacije, ne možemo potvrditi da je osigurana stvarna konkurencija u skladu sa Zakonom o javnim nabavama BiH.

Ministarstvo zdravstva, rada i socijalne skrbi je izvršilo nabavu 10 licenci Dokument menadžment sistema sa kompletnom opremom za podršku sistema, montažom instalacijom i implementacijom projekta u iznosu od 28.615 KM. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da se prilikom izrade tenderske dokumentacije Ministarstvo nije pridržavalo odredbi Zakona o javnim nabavama BiH u dijelu pozivanja na robe određene robne marke, tako u specifikaciji roba nisu navedene tehničke karakteristike kompjuterske opreme, već se navode točno određene marke i tipovi istih. Evidentiranje nabave 10 licenci (softvera) u iznosu od 8.190 KM nije izvršeno na poziciji stalnih sredstava u obliku prava u skladu sa Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH.

Uvidom u dokumentaciju **Ministarstva gospodarstva**, a vezano za nabavu namještaja u iznosu od 17.564 KM, utvrdili smo da se nije pridržavalo propisanog roka utvrđenog Zakonom o javnim nabavama BiH, u dijelu zaključenja ugovora prije isteka žalbenog roka.

Arhiv HNŽ/K je izvršio nabavu mikrofilm kamere FM III u iznosu od 26.171 KM od firme Kabas d.o.o. Sarajevo, bez provođenja procedure odabira najpovoljnijeg ponuđača. Prezentirana je službena izjava od 19.12.2008.godine, ovjerena od strane direktora u kojoj je navedeno da je sugerirano od strane Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke da se nabava spomenute kamere izvrši od navedene firme, koja je prema navodima specijalizirana za nabavku arhivske opreme. Obzirom da nam nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrđivala da se radi o jedinoj firmi od koje se može izvršiti spomenuta nabava, ne možemo potvrditi opravdanosti nabave.

Uvidom u dokumentaciju vezano za provođenje postupka nabave za 2008.godinu za potrebe Vlade, ministarstva, drugih organa kantonalne uprave i ostalih korisnika proračuna HNŽ/K (nabava uredskog materijala, pića i napitaka, sredstava za čišćenje, goriva, lož ulja, tehničkih pregleda vozila, pranje službenih vozila, nabavka rezervnih dijelova za vozila, tekuće održavanje zgrada, opreme i vozila i dr.), utvrdili smo da je Vlada HNŽ/K dana 04.09.2008.godine donijela Odluku o pristupanju nadmetanja za javne nabave za 2008.godinu. Prema izjavi odgovorne osobe postupak nije proveden. Napominjemo da su sklopljeni ugovori iz 2007.godini bili na snazi određeni period u 2008.godini, tako su npr. ugovori o nabavi uredskog materijala, pića i napitaka, goriva, tekućeg održavanja računara bili na snazi do svibnja 2008.godine. Preostalo razdoblje 2008.godine vršene su nabave bez zaključenih ugovora. Na osnovu svega navedenog možemo konstatirati da za gore navedene nabave roba, usluga i radova nije proveden postupak odabira najpovoljnijeg ponuđača za 2008.godinu u skladu sa Zakonom o javnim nabavama BiH.

Vlada HNŽ/K je dana 11.09.2008.godine donijela Odluku o pristupanju raspisivanja nadmetanja za javne nabave za 2009.godinu. Prema našim saznanjima postupak nije okončan do okončanja revizije, a Vlada je 29.01.2009.godine donijela Zaključak kojim je definirano da svi korisnici koji se neposredno financiraju iz Proračuna HNŽ/K do okončanja započetih postupaka javne nabave za 2009.godinu i zaključivanja ugovora vrše nabavke od postojećih dobavljača

Prilikom nabave stalnih sredstava osigurati dosljednu primjenu Zakona o javnim nabavkama u BiH u dijelu donošenja plana nabave, primjene odgovarajućeg postupka nabave, osiguranja zadovoljavajuće konkurentnosti, sačinjavanja tenderske dokumentacije, poštivanje rokova za zaključenje ugovora, kao i podnošenja izvješća Agenciji za javne nabave o dodijeljenim ugovorima.

Osigurati blagovremeno provođenje postupka odabira najpovoljnijih ponuđača, kao i zaključivanje ugovora za nabavu materijala i usluga sukladno Zakonu o javnim nabavama BiH.

4.8 Godišnji popis sredstava i izvora sredstava na dan 31.12.2008. godine

Proračunski korisnici su donijeli odluke o redovnom godišnjem popisu imovine, obaveza i potraživanja za 2008.godinu i imenovali povjerenstva za provedbu istog. Odlukom Vlade od 30.04.2009.godine usvojeno je Izvješće centralne popisne komisije o izvršenom popisu osnovnih sredstava, obaveza i potraživanja proračuna HNŽ/K sa stanjem na dan 31.12.2008.godine.

Vezano za popis stalnih sredstava **MUP-a** utvrdili smo da su imenovane popisne komisije, kao i središnje povjerenstvo. Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da su popisne komisije sačinile inventurne – popisne liste, ali na istim nisu iskazane ukupne vrijednost stanja po popisu i stanja po knjigama, niti se sačinjavaju pregledi po vrstama sredstava. Isto tako u izvješćima popisnih komisija se ne navode stanje po popisu i stanje po knjigama, samo se u pojedinim slučajevima sačinjava pregled sredstava koji se predlažu za otpis. Samim tim nismo mogli potvrditi da je izvršeno usuglašavanje stanja stalnih sredstava po popisu i knjigovodstvenog stanja, što

predstavlja osnovni cilj vršenja popisa. Središnja popisna komisija je 30.01.2009.godine sačinila je Izvješće o izvršenom redovnom popisu. Ministar je donio Odluku da se otpišu i isknjiže iz evidencije, nakon što komisija za otpis potvrdi dotrajalost i oštećenost. Konstatirali smo da je izvršeno knjigovodstveno isknjižavanje stalnih sredstava sadašnje vrijednosti 78.713 KM, prije nego što je sačinjen zapisnik o fizičkom uništenju (prezentirani zapisnici sa prijedlog da se organizira iznošenje sredstva za otpis) i prije usvajanja izvještaja o izvršenom popisu od strane Vlade. Skrećemo pažnju da knjigovodstveno isknjižavanje nije urađeno na način definiran Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH, već umanjnjem stanja stalnih sredstava.

Proračunski korisnici evidentiranje sitnog inventar ne vrše sukladno Uredbi o računovodstvu u FBiH, osim MUP-a, niti je Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja i obveza definirana obveza popisa sitnog inventara.

Godišnji popis sredstava i izvora sredstava vršiti sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnika o popisu imovine, potraživanja i obveza, u dijelu sačinjavanja cjelovitih popisnih lista, isknjižavanje rashodovanih stalnih sredstava nakon fizičkog uništenja istih i nakon donošenja odluke Vlade o usvojenom Izvješću.

Osigurati knjigovodstveno evidentiranje sitnog inventara sukladno Uredbi za računovodstvo proračuna u FBiH, a obvezu popisa istog definirati Pravilnikom o popisu imovine, potraživanja i obveza.

4.9 Financijski rezultat

Prema prezentiranim konsolidiranim financijskim izvješćima o izvršenju Proračuna za 2008. godinu iskazano je ostvarenje prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke, kako slijedi:

R. br.	Opis	Rebalans Proračuna za 2008 godinu	Ostvareno u 2007 godini	Ostvareno u 2008 godini	Index (5/3)
1	2	3	4	5	6
A. Prihodi, primici, finansiranje i neraspoređeni višak prihoda (I+II)		187.742.731	154.328.715	172.249.152	92
I Prihodi, primici i finansiranje (1+2+3)		171.737.731	150.048.715	169.120.441	98
1.	Prihodi i primici	167.308.620	148.291.234	165.205.726	99
2.	Potpore-Tekući Grantovi	4.429.111	1.757.481	3.914.715	88
II Neraspoređeni višak prihoda iz prethodnog perioda		16.005.000	4.280.000	3.128.711	20
B Rashodi i izdaci (1+2+3)		187.541.231	135.969.930	165.991.730	89
1.	Tekući rashodi	183.357.281	133.392.140	162.861.712	89
2.	Kapitalni izdaci	3.695.950	2.549.499	2.777.350	75
3.	Spoljne oplate	488.000	28.291	352.668	72
C Višak ostvarenih prihoda i primitaka u odnosu na rashode i izdatke (I-B)		-15.803.500	14.078.786	3.128.711	
D. Višak prihoda nad rashodima (A-B)		201.500	18.358.785	6.257.422	31

Kao što se vidi iz prethodne tabele ostvareni višak prihoda nad rashodima u 2008. godini iskazan je u iznosu 3.128.711 KM. Provedenom revizijom je utvrđeno da je višak prihoda nad rashodima posljedica ne utroška namjenskih sredstava za definirane namjene u iznosu od 4.444.447 KM, što znači da su ostvareni ostali rashodi veći od prihoda za financiranje istih. Izmjenama i dopunama Proračuna HNŽ/K za 2008.godinu iz neraspoređenog prihoda nad rashodima iz prethodne godine planiran je iznos od 16.005.000 KM za financiranje rashoda i izdataka tekuće godine. Skrećemo pažnju da je sukladno Naputku o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih transakcijskih računa otvorenih kao podračuni u okviru Jedinstvenog računa Riznice, Federalnog ministarstva financija, definirano da su za preostali iznos neiskorištenih sredstava na podračunima, na kraju fiskalne godine, a prije izrade godišnjeg obračuna, Riznica, na osnovu zahtjeva korisnika proračuna, vrši preknjiženja (prijenos) sredstava na vremenska razgraničenja (razgraničeni prihodi). Samim tim bi se osiguralo realno iskazivanje financijskog rezultata.

Evidentiranje preostalog iznosa neiskorištenih sredstava na podračunima, na kraju fiskalne godine vršiti sukladno Naputku o otvaranju posebnih namjenskih transakcijskih računa, načinu planiranja, prikupljanja, evidentiranja i raspolaganja sredstvima sa posebnih transakcijskih računa otvorenih kao podračuni u okviru Jedinstvenog računa Riznice, Federalnog ministarstva financija, a u cilju istinitog i fer iskazivanja financijskog rezultata.

4.10 Obveze

U konsolidiranim Financijskim izvješćima HNŽ/K za 2008. godinu su iskazane obveze na dan 31.12.2007. godine u iznosu od 35.886.922 KM, od čega se na kratkoročne obveze odnosi 30.129.059 KM, a na dugoročne obveze 5.757.763 KM.

Kratkoročne obveze se pored obveza nastalih u prosincu 2008. godine uglavnom odnose na ranije razdoblje (01.01.1997. – 31.12.2004.) i imaju slijedeću strukturu: porezi i doprinosi 15.042.000 KM, obveze za plaće djelatnika i vanjskih suradnika 5.444.851 KM, obveze za tekuće transfere 5.112.535 KM, obveze prema dobavljačima 2.573.992 KM, pozajmica od Federacije FBiH 1.500.000 KM i naknade uposlenih 455.791 KM.

Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga HNŽ/K koji je usvojen dana 26.10.2006. godine su definirane obveze HNŽ/K u iznosu od 33.749.251 KM, koje će se izmiriti u narednih 8 godina po Programu isplate unutarnjeg duga kojeg će na prijedlog Ministarstva financija usvojiti Vlada. Prema raspoloživim podacima je utvrđeno da su tijekom 2008. godine smanjene obveze definirane Zakonom u utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjeg duga HNŽ/K za 2.486.520 KM i to na način da su Proračunom za 2008. godinu osigurana 2.261.502 KM, po sudskim rješenjima su izmirene obveze u iznosu od 150.799 KM, i otpisana je obveza u iznosu od 74.220 KM. Prema raspoloživim podacima stanje obveza definiranih ovim Zakonom sa danom 31.12.2008. godine iznosi 24.726.880 KM.

Dugoročne obveze iskazane u konsolidiranom financijskom izvješću na dan 31.12.2007. godine imaju slijedeću strukturu; kredit OPECA 4.905.071 KM, kredit Saudijske Arabije 419.676 KM i roba preuzeta na lizing (vozila MUP-a) 433.017 KM.

4.11 Namjenska sredstva

Uvidom u pregled prikupljenih, a neutrošenih **namjenskih sredstava** utvrđeno je da su isti na dan 31.12.2008. godine raspoloživi na podračunima u okviru Jedinstvenog računa riznice, u kumulativnom iznosu od 10.600.791 KM i to od vodnih naknada 1.787.744 KM, naknada za šume 5.472.735 KM, sredstava za zaštitu i spašavanje 2.022.979 KM, sredstva za izgradnju skloništa 20.761 KM i sredstva za ceste 1.296.572 KM. Obzirom da su za ova sredstva zakonom definirane namjene u koje se trebaju ulagati, provedenom revizijom se ne može potvrditi opravdanost ne realizacije spomenutih sredstava.

Uvidom u dokumentaciju, a vezanu za izdatke za ceste Ministarstva prometa i veza je utvrđeno da se planiraju pored izdataka za održavanje, zaštitu, rekonstrukciju, izgradnju i upravljanje regionalnih i lokalnih cesta i ostali izdaci. U Izvješću o izvršenju proračuna za 2008. godinu su pored izdataka za tekuće održavanje cesta od 5.298.600 KM iskazani i izdaci za putne troškove 3.801 KM, izdaci za nabavu materijala 20.466 KM, ugovorne usluge 21.102 KM i nabava opreme 19.941 KM. Obzirom na naprijed navedeno ne može se potvrditi su ovi izdaci ostvareni za namjene utvrđene Zakonom o cestama FBiH.

Ne poštivanje odredbi Zakona o proračunima u FBiH u djelu blagovremenog usvajanja Proračuna HNŽ/K za 2008. godinu, kao i ne blagovremeno sačinjavanje i usvajanje programa utrošaka sredstava tekućih transfera, kao i Financijskog plana prihoda i rashoda Uprave za ceste ima za posljedicu da se značajan broj projekata definiranih u programima ne realizira za definirane namjene. Posebno se ističe problem kašnjenja kod realizacije transfera vodnih naknada, transfer za rekonstrukciju i izgradnju škola, transferi poljoprivredi, poticaji u poljoprivredi i izdataka za ceste Uprave za ceste. Prenošenje preuzetih obveza u narednu godinu je posebno karakteristično kod realizacije sredstava vodnih naknada i naknada za ceste, pogotovo što je kod istih bitno uzeti u obzir i vrijeme potrebno za provođenje procedura definiranih Zakonom o javnim nabavama BiH, kao i građevinsku sezonu. Iz podnijetog izvješća Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Vladi o realizaciji Programa utroška sredstava vodoprivrede je vidljivo da je za novo planirane projekte od ugovorenih 1.256.699 KM realizirano 854.042 KM ili 67,96%, a obveze preuzete u ranijem razdoblju 475.128 KM su realizirane u iznosu od 406.963 KM ili 85,65%. Iz prezentiranog izvješća o radu Uprave za ceste je vidljivo da su izdaci za ceste u odnosu na planiranih 7.093.000 KM realizirani u iznosu od 5.363.910 KM ili 75,62%, dok su stvorene obveze u iznosu od 741.168 KM ostale neizmirene u 2008. godini. Također je utvrđeno da je Ministarstvo prometa i veza – Uprava za ceste provodilo procedure odabira najpovoljnijih dobavljača, kao i stvaralo određene izdatke prije nego što je Vlada HNŽ/K usvojila Financijski plan Uprave za ceste.

Obzirom da je Zakonom o proračunima u FBiH (članak 3. stavak 3.) predviđeno da se izrada i izvršenje Proračuna temelji na načelima zakonitosti, učinkovitosti, ekonomičnosti i transparentnosti, ne možemo

potvrditi da su pravovremeno pokrenute aktivnosti kako bi se namjenska sredstva realizirala sukladno navedenim načelima.

Potrebno je namjenska sredstva od vodnih naknada, naknada za šume, sredstva za zaštitu i spašavanje i namjenska sredstva za ceste realizirati za namjene utvrđene u zakonima i do visine prikupljenih namjenskih sredstava.

Potrebno je programe utroška sredstava donositi blagovremeno kako bi se projekti definirani tim programima mogli i realizirati u razdoblju u kojem su i predviđeni.

4.12 Ostali nalazi

Rebalansom Proračuna HNŽ/K za 2008. godinu, **Tekuća pričuva** je planirana u iznosu od 201.500 KM, a realizirana je u iznosu od 188.463 KM ili 92,55%. Provedenom revizijom se ne može potvrditi da su sredstva tekuće pričuve u svim slučajevima namijenjena za hitne i nepredviđene izdatke, kako je to Zakonom o proračunima u FBiH i Zakonom o izvršenju proračuna u HNŽ/K za 2008. godinu predviđeno.

Sredstva tekuće pričuve koristit isključivo za hitne i nepredviđene izdatke sukladno Zakonu o proračunima u FBiH i Zakonu o izvršenju proračuna HNŽ/K.

5. KOMENTAR

U ostavljenom roku, Ured predsjednika Vlade HNŽ/K se dopisom broj 14-1-16-1994-3/09 od 09.11.2009. godine očitovao na Nacrt izvješća o izvršenoj reviziji financijskih izvješća za 2008. godinu. U navedenom Očitovanju dostavljena je dodatna dokumentacija sa obrazloženjem za dio nalaza koji se odnose na zaključivanje ugovora o djelu Ministarstva gospodarstva za poslove koji su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu istog predviđeni kao redovni poslovi, kao i nepodnošenje izvješća o obavljenom poslu. Navedeno je djelomično prihvaćeno i inkorporirano u tekst konačnog Izvješća.

Direktor sektora za financijsku reviziju:

Mirsada Janjoš, dipl. oec.

Vođa tima:

Danko Buhač, dipl. oec.

Član tima:

Azra Delić, dipl. oec.